

KMETSKE LIST

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inzerati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Skupnost kmetstva

Neka čudna usoda preganja Slované. Po jeziku in kulturni zavesti svojih najpomembnejših predstavnikov smo si razni slovanski narodi tako blizu, da bi lahko tvorili eno samo veliko družino od Črnega morja do Severnega morja, od Adrije do Tihega oceana. Večji del Evrope in pol Azije bi lahko bil slovanska last, ozemlje, ki je kakor zlepa ni nobeno drugo sposobno, da daje svojemu prebivalstvu v zadostni meri vsega, kar človek potrebuje za življenje, za svoj gospodarski razmah in kulturni napredek.

Poreče morda kdo, da je to romantika, prazne in brezpomembne sanje, ki pač lahko razgibljejo domišljijo, ne morejo pa nikdar postati življenjska resničnost. Čemu torej mi kmeti ljudje, ki smo in moramo biti po svojem delu in življenju realisti, torej ljudje brezobzirne življenjske stvarnosti, sploh namerjamo to vprašanje? Ali mar ni tako razmišljanje prazno tratenje časa in brezplodno zapravljanje energije, ki pomeni za posameznika in za skupnost najdragocenejše premoženje?

In vendar temu ni tako! Po našem mnenju je vprav naša naloga in posebej naloga malih slovanskih vej, da opozorimo na to skupnost, da se je sami jasno zavedamo in skušamo približevati razvoj njenemu območju. Kajti kmetstvo gibanje ima poleg stanovsko-gospodarskih, narodno-socialnih in podobnih nalog opraviti tudi veliko narodno-politično poslanstvo, ki naj popravi to, kar je nad nami po naši krivdi ali tudi brez nje zagrešila zgodovina.

Usodna dela

Usodni dogodki, katerih razvoj je ostal zunaj območja našega vpliva, so razvoj političnega življenja v povojni Evropi zasukali čisto drugače kakor bi bilo v interesu slovanstva želeli. V srednji Evropi in na Balkanu so sicer nastale slovanske države in državnice, glavna slovanska politična sila pa je bila in je do neke mere še izločena in ji je odvzeto oziroma vsaj v veliki meri zmanjšano soodločanje v ogromni stavbi mednarodne svetovne skupnosti. Poleg tega smo mali narodi, ki smo vstopili pod streho narodnih držav po vojni, prinesli s seboj kaj malo razveseljivo doto. Čeprav smo v besedah konstruktivni, kažejo dejanja vprav nasprotno. Z zagriženostjo siromaka tičimo v preteklosti in se ljubosumno obdajamo s plotom, da ne bi prišel kdo in nam ne bi česa izmaknil. V tej bojzani niti ne pomislimo na možnost, da bi utegnili v dotiku in sožitju z drugimi tudi pridobiti in morda celo obogatiti. Dostopni smo takoj in vedno le za analizo (razstavljanje, drobljenje), skoraj nobenega smisla pa nimamo v politiki za sintezo, torej za ustvarjanje, za veliko graditeljsko delo.

V tej pomanjkljivosti našega političnega gledanja je treba iskati tudi pravega in najgloblje vzroka mnogih trenj in neprilik pri nas in v ostalih tako zvanih nasledstvenih državah, zlasti slovanskih. Odtod veliko število strank, ki jim človek kljub najboljši volji ne more najti eksistenčne upravičenosti. In odtod končno tudi pojavi hegemonizma, ki so v takih razmerah ne le naravna posledica, ampak bi skoraj rekli, da celo nujno potrebno zlo.

Pri vsem tem je naravno, da trpi sploh narodno in državno življenje. Medsebojna trenja nas pehajo v borbo za malenkosti, ovirajo naš razvoj in slabe našo odpornost ter nas končno oddaljujejo od glavnega cilja. V tem oziru je bilanca dvajsetih let pač neutajljivo žalostna in mora navdajati s skrbjo vsakogar, kdor res ljubi svoj narod in komur blagor države ni samo figovo pero za prikrievanje drugih namenov in ciljev.

Danes je Evropa na usodnem razpotju. Nič nam ne pomaga naglašanje, da nas ta trenja tako rekoč — nič ne brigajo. Radi ali neradi se moramo zavedati, da smo tudi mi člani evropske in končno tudi svetovne skupnosti, ter po tem uravnati svoje delo.

Poč je le ena

Ta odločitev nikakor ni lahka, odgovornost zanjo je pred obličjem zgodovine ogromna. Gre za to, ali bomo postali sotvorci bodoče človeške družbe in sooblikovatelji njene prihodnje skupnosti, ali pa bomo samo podložnik in na lastni zemlji gnoj za tujo pšenico.

Tu za slovenskega kmeta ne more biti

oklevanja. Kakor se junak otrese verig, ki so ga vanje vklenili sovražniki, tako tudi mi odločno vržemo s sebe vse predsodke, ki so nam jih vcepili v stoletjih naši tlačiteji. Gospodarski, socialni, kulturni in politični vidiki nam s prepričevalno silo narekujejo, da se ob tem križpotju evropskega človeka odločimo za ono stran, ki pomeni naš naravni dom. To je v najvišjem, v najglobljem in najčistejšem pomenu besede naš nacionalizem, ki ga odkrito in moško izpovedujemo, ker smo prepričani, da samo v njem najdemo in dosežemo uresničenje svojih idealov.

Samo pod žarom slovanstva pa tudi lahko uredimo svoj dom. Le v tem lahko nastopamo kot enakovredni člani iste družine in najdemo v sporih in razločkih tako srednjo pot, ki bo vse tako zadovoljila, da se ne bo nihče čutil prikrajšanega. Samo slovanstvo bo znalo videti in spoštovati v naši jezikovni in kulturni individualnosti svetinjo, ki s svojim posebnim odtenkom le povečuje in krasi bogastvo skupne narodne lasti. Tujec seveda tega ne bo mogel niti razumeti niti ne bo znal teh naših posebnosti ceniti. Zato jih bo vedno skušal pogaziti ali pa drugo proti drugi tako izigravati, da nas bo lahko držal na vajetih kakor delovno žival.

Če torej govorimo o nacionalizmu in če ga tako pojmuje, to ni fraza in tudi ne ideologija, ki bi nasprotovala kmetstvu gibanju in njegovim težnjam, temveč je to trdna skala v temelju našega in vseh slovanskih kmetstev narodov. Čas hiti, zato moramo napeti vse svoje sile, da nas ne prehitijo in da ne postanemo plen in žrtev mednarodnih intrig.

Dva iz istega tabora

V svojem ekspezeju je prosvetni minister g. Dimitrije Magarašević v finančnem odboru pred božičem med drugim dejal tudi to-le:

»V naši državi mora šola vedno obdržati državni značaj... Ne obstoja nikaka namera, dušiti in uničevati etične in kulturne svojstvenosti posameznih delov našega naroda, ki sicer dajejo čist in jasen jugoslovanski ton. Toda mora se prav tako paziti, da se tradicionalne posebnosti, ki sicer že od nekdaj obstojajo, in ki jih respektiramo tudi kot elemente skupne narodne zavesti, ne postanejo osnova za malenkosten separatizem in njegovo izgraditev, ker je naša država in naša nacionalna svoboda nastala na temeljih in občutkih narodnega edinstva Srbov, Hrvatov in Slovencev, a ne na diferenciranih ali morda ozkogrudnih nacionalnih ali plemenskih občutkih, ki imajo svoje porenje v temni dobi naše politične zgodovine.

Dejstvo je tudi to, da se v prosvetni administraciji, poleg dosedanjih ukrepov, morajo pod-

vzeti še nadaljnji koraki za decentralizacijo administracije, toda ne more se odstopiti od programatične ideološke smeri, niti od edinstva prosvetne zakonodaje.

Tako torej naš prosvetni minister! Ljubljanski »Slovenec« pa v uvodniku z dne 14. t. m. tudi razpravlja o istem vprašanju in trdi, da zavoljo unitarizma naša šola ni slovenska v polnem in pravem pomenu in da tam, kjer se njena osnovna načela praktično v vsem obsegu izvajajo, naše otroke slovenstvu, njega miselnosti in kulturi odtuja.

Malo dalje čitamo v istem uvodniku, da »naša unitaristična šola nasprotuje slovenskemu duhu, njegovi samobitnosti oporeka in slovensko miselnost, nprav in kulturne cilje degradira, zapostavlja, in le kot neko nujno zlo, kot nekaj prošlega in na nižji stopnji zaostalega ter jugoslovanstvu tujega in nasprotujočega smatra.«

H koncu uvodnika pa vendar pade krinka z obraza. Figovo pero slovenstvo se sramežljivo

lja sodiščem, da bi ga preganjala, širi ljubezen do bližnjega in smatra to za svojo glavno nalogo, vse drugo mu je manj in celo odvišno breme.

Tak tisk je le oblačilo pravice, vsakomur prikupno in odvratno le onim, ki se je boje.

Jn kakšen tisk ni katoliški?

Tak, ki dela prav narobe! Ki zamenjava tuč s temo, besede ljubezni s hujskanjem zo-

per bližnjega, ki se krepi iz dneva v dan s sovraštvom in mržnjo, ki obrekovanj ne preklicuje, temveč jih drzno in bogokletno ponavlja ter se smeje postavam, ki vidi le zlato in mu ni drugega mar.

Zdaj pa kar na levo stran vse, kar si po krivici jemlje tak ali tak naslov, in na desno vsi, komur to po pravici pripada!

Toda tako, kakor piše postava. Tista postava, po kateri je sam Jezus prevračal golobnjake v templju, ne postava posvetne sile!

Doma in drugod

Finančni odbor

narodne skupščine je pretekli teden razpravljaj o proračunih ministrstev za javna dela, kmetijstva in pošte.

Senatorski kandidati

Dopolnilne senatorske volitve se bodo vršile dne 6. februarja t. l. Beograjska združena opozicija je sklenila, da se senatorskih volitev ne udeleži. Zagrebška opozicija kmetsko-demokratske koalicije bo šla v volitve in je že določila kandidate za savsko in primorsko banovino. Izmed šestih kandidatov v savski banovini bodo dobili mačkovi pet in samostojni demokrati enega kandidata. V primorski banovini bodo samo mačkovi postavili kandidate in sicer dva.

JRZ in senatorske volitve

Ožji glavni odbor JRZ je na svoji seji 12. januarja postavil kandidate za senatorske volitve. Tej seji so prisostvovali tudi gg. dr. Fran Kulovec, dr. Miha Krek, dr. Anton Korošec, dr. Fr. Klar in Fran Smodej kot zastopniki JRZ iz dravske banovine. Na tej seji je bil imenovan za senatorskega kandidata v dravski banovini doktor Franc Šaubah, odvetnik v Mariboru, za njegovega namestnika pa celjski župan Mihelčič Alojz.

Senatorje volijo župani, banovinski svetniki in narodni poslanci. Volilci se bodo naknadno posvetovali o postavljenih senatorskih kandidatih.

„Seljački dom“

glasilo bivše HSS je objavil navodila za senatorske volitve in pozval vse župane že na predvečer volitev v Zagreb, kjer bodo imeli politično konferenco. Vsak župan mora vzeti seboj legitimacijo, da se izogne morebitnim neprilikam pri volitvah.

„Novi list“

se imenuje glasilo ministra Dragiša Cvetkovića in izhaja v Nišu. Ta list se v zadnji številki silno huduje nad politikujočo pravoslavno duhovščino, zlasti nad nekaterimi škofi. Najtežje mu ležijo na srcu niški episkop Jovan, dalje episkopa Irenej in Nikolaj in pravi, da njihovi govori peljejo pravoslavno cerkev naravnost v prepad.

Na Hrvatskem

se strankarsko politične razmere čimdalje bolj zaostrojuje. Klerikalna »Hrvatska straža« nada-ljuje svojo borbo zoper »brezverske« mačkove in vztrajno organizira razne strokovne in kulturne organizacije kot podlago in privesek bodoče politične stranke. Na drugi strani se zbirajo meščani in šolana gospoda, ki je že večinoma zapustila dr. Mačka in pričela idejno borbo zoper program in načela b. Hrvatske seljačke stranke. Ostro borbo so ti elementi, ki jih vodijo znani frankovci, naperili zoper težnjo b. HSS o kmetski državi. Hrvatski frankovci, ki so najhujši nasprotniki naše države, bodo v kratkem pričeli izdajati v Zagrebu tudi svoje glasilo »Nezavisnost«. Tako se z naglimi koraki bližamo na Hrvatskem politični pregrupaciji, kakršna je bila pred letom 1929.

Zamenjan tajnik

Na poslednji seji ožjega odbora JRZ v Beogradu je odstopil kot glavni tajnik senator gosp. Fran Smodej, ki je duhovnik, in je prevzel njegovo mesto minister brez p. g. dr. Miha Krek, ki je odvetnik.

† Josip Zupančič

Grob se za grobom vrsti, v soboto pa je smrt zasekala v naše kmetske vrste vrzel, ki jo bomo komaj preboleli. V Trebnjem je za vedno zatislil oči posestnik in trgovec g. Josip Zupančič.

S pokojnim je izgubila vsa Dolenjska moža, ki je storil mnogo za kmetsko misel in za dvig slovenske vasi. Delaven v občinskem odboru, delaven v zadržno gospodarskem delu, delaven je bil povsod, kjer je šlo v blagor našega kmetskega naroda. Nbroj javnih del, s katerimi se šopirijo drugi, je njegova zasluga. Kmetski pokretaši so v njem imeli vedno značajnega zaveznika in neustrašenega borcea. Na polju socialnega udejstvovanja pa priča o pokojnikovem plemenitem srcu hvaležnost nešteto siromakov. Za njim žalujejo vsa narodna društva, najbolj pa mi, ki nam je bil borbeno vzoren sodelavec.

Bodi dragemu pokojniku sladke sen v naročju ljubljene domače grude, vsej ugledni družini pa izrekamo svoje toplo sožalje!

Večna čast spominu te plemenite in svetle slovenske kmetske duše!

Združena opozicija

v Beogradu se je po svojih voditeljih zbrala na sestanek pri Miši Trifunoviću preteklo nedeljo in se posvetovala o raznih političnih vprašanjih, zlasti pa o senatskih volitvah.

Konferenca JNS

Vsi odbori krajevnih organizacij JNS iz Beograda, Zemuna in Pančeva so preteklo nedeljo zborovali v Beogradu. Zborovanje se je vršilo v dvorani čehoslovaškega doma. Zborovanja so se udeležili tudi predsednik stranke g. Peter Živković, Bogoljub Jevtić, Jovo Banjanin in drugi senatorji in narodni poslanci. To zborovanje bi se moralo vršiti že začetkom decembra lanskega leta, a je bilo tedaj onemogočeno.

Uredba o likvidaciji komasacijskih dolgov

Ministrski svet je na predlog kmetijskega ministra izdal tole uredbo o likvidaciji komasacijskih dolgov:

Terjatve Prve hrvatske štedionice v Zagrebu in Jugosl. banke v Zagrebu, nastale do konca 1932 s podelitvijo posojil za kritje izdatkov pri komasaciji zemljišč na področju komasacijskih poverjeništev prve stopnje, v Vukovaru in Osijeku se bodo plačale po določilih te uredbe. Komasa-cijska poverjeništa bodo v roku 15 dni po objavi te uredbe sestavila nove skupne obračune dolgov za vsako komasacijo, in sicer tako, da bodo na tisti del dolgov, ki so nastali iz posojil od Jugoslovenske banke v Zagrebu in Pravištedionice v Zagrebu, računali 10 odstotne obresti, počenši z dnevom zadolžitve pa do 31. decembra 1936. Dolgove po tem skupnem obračunu bodo komasa-cijska poverjeništa odštela od terjatev denarnih zavodov dne 31. decembra 1936 po njihovih tekočih računih in izračunala razliko. Komasa-cijska poverjeništa bodo najkasneje do konca februarja t. l. na ta način sestavila individualne obračune dolgov vsakega komasacijskega udeleženca. Dokončno ugotovljene dolgove bodo plačali komasacijski udeleženci v 12 enakih letnih obrokih s 45% obresti od 1. januarja lanskega leta do izplačila. Prvi obrok dospe 1. novembra 1938. Izgube, ki bi nastale za oba denarna zavoda, bosta ta dva denarna zavoda odpisala v tistem letu, v katerem se napravi končni račun izplačil, v prvi vrsti v breme za to doseženih rezerv, v kolikor obstoje. Če bodo omenjene rezerve popolnoma izčrpane ali jih sploh ne bi bilo, smeta denarna zavoda nepokriti ostanek izgub kriti iz rednih bilančnih dobičkov ali ga pa voditi v aktivih na posebnem računu pod naslovom »Račun razlike na komasacijskih terjativah«. Ta račun se ima potem odpisati najkasneje v petih letih.

Kmetska vojna v Bosni

V Omarski pri Prijedoru je prišlo te dni do krvavega spopada med pravoslavni in muslimanskimi kmeti.

Pravi vzrok te kmetske vojske je navidez malenkosten, priča pa o veliki, usodni napetosti, ki vlada v tem delu države.

Muslimanski in pravoslavni kmetje so se tožarili zaradi neke pašnje. Poleg tega je razburjal kri prenos živinskega tržišča iz Omarske v Kozarac, glavni sunek pa je bila klobuta, ki jo je pred dnevi dobila muslimanka od nekega pravoslavnega kmeta.

Iz teh navidezno malenkostnih povodov se je vnela krvava bitka, ki je takoj zahtevala 7 človeških življenj, nad 100 ljudi pa je ranjenih, med njimi kakih 10 tako hudo, da bodo podlegli ranam. Borba je bila tako srdita, da je merila kar na popolno iztrebljenje nekaterih družin. Več desetih otrok je ostalo zaradi tega krvavega divjanja brez svojih hraniteljev.

Neposredni povod za bitko je bil spopad med muslimanom iz vasi Trnjena, Jusolom Kararičem in pravoslavnim kmetom iz Žarkovega polja. — Radonjič je videl, da ima proti Jusofu veliko nadmoč. Zato je takoj navalil z nožem na Karariča. Hkrati so nanj navalili tudi drugi kmetje. Kararič je v nevarnosti potegnil revolver ter oddal nekaj streliv na Radonjiča in na druge napadalce. Radonjič se je takoj zgrudil. Jusof pa se je umaknil proti bližnji kovačnici Salke Karariča. — Kmetje so drveli za njim ter obkolili kovačnico. Bitka na tržišču je nastala tedaj, ko so kmetje demolirali kovačnico. Kdo je prvi začel to prelivanje krvi, še ni ugotovljeno.

Klanje in divjanje je bilo tako strahovito in besno, da je že skoraj spominjalo na blaznost. Bila je podoba, da so ljudje žejni in željni samo

še krvi, tako so mesarili in srdito pobijali drug drugega.

Orožniki in vsi uradni organi, ki so prihiteli na kraj grozote, niso mogli ukreniti nič izdatnega, da bi preprečili nadaljevanje krvavega plesa. Kmetje so se namreč s tržišča umaknili v bližnje gozdove, kjer so po potih in prelazih nadaljevali to žalostno vojno.

Končno so orožniki pričeli pobirati ranjence. Del ranjencev je bil takoj s posebnim vlakom prepeljan v Banjaluko, drugi del pa v Prijedor,

nekaterim pa so nudili na kraju dogodka pomoč. Na kraju dogodka je sedaj poveljnik orožništva iz Banjaluke in načelnik banske uprave Tolaci ter okrajni načelnik iz Prijedora Urošević ter okoli 200 orožnikov.

Ta kmetska vojna je seveda vzbudila mnogo pozornosti in obilo različnih glasov, saj kaže po vsem svojem postanku in razvoju na nevarno rano, o kateri ne govorimo radi. Vprašanje pa je vendar, kje so tisti, ki to rano širijo, mesto da bi jo skušali zazdraviti?

Kaj se godi po svetu

Dr. Milan Stojadinović v Nemčiji

Jugoslovanski ministrski predsednik in zunanji minister dr. Milan Stojadinović je po svojem povratku iz Italije odpotoval sedaj v Nemčijo,

Adolf Hitler

kjer je bil sprejet z vsemi častmi. Na banketu, ki ga je prvi večer priredil nemški zunanji minister von Neurath, je ta v svojem pozdravnem nagovoru naglašal, da smeta nemški in jugoslovanski narod po pravici pričakovati, da bo naše politično, gospodarsko in kulturno prijateljstvo tujina čedalje bolj cenila, in sicer tembolj, ker ni proti nobenemu tretjemu naperjeno in gre za prijateljstvo, ki ga morejo pozdraviti vsi, ki jim je mir Evrope na srcu.

Zato smatrata obe deželi, da moreta svobodno in brez vsakih ovir izbirati in gojiti tudi druge prijateljske stike. Naši medsebojni stiki morejo koristiti tudi drugim deželam, nikoli pa ne bodo, o tem sem globoko prepričan, dovedli do tega, da bi odnošaji z drugimi ovirali nemško-jugoslovansko prijateljstvo.

Minister dr. M. Stojadinović je med drugim dejal:

»Sedaj je vsakemu jasno, da je glavni cilj politike kraljevine Jugoslavije mir. Mir je za nas največja in najbolj dragocena pridobitev, ker nam jamči za vse drugo. Toda mir po našem pojmovanju ne sme ostati samo abstrakten pojem, marveč mora postati predmet trajnega in budnega dela, ki zahteva ne le varstvo lastnih koristi, temveč tudi razumevanje in spoštovanje tujih. Po tem se ravna kraljevska vlada, ki ji imam čast predsedovati, v vseh dejanjih svoje zunanje politike. To navdaja tudi naše odnošaje z vlado nemške države, ki je pri vsaki priliki kazala široko in pravilno razumevanje naših koristi.

Zato moremo po pravici gledati s polnim zaupanjem v nadaljnji razvoj prijateljskih stikov med vlado nemške države in vlado kraljevine Jugoslavije. Delujoč zvesto v tej smeri, bomo po našem prepričanju koristili ne le obema našima deželama, temveč brez dvoma tudi splošnemu miru in redu v tem delu Evrope.«

Francoska vladna kriza

Največ odmeva je vzbudila ta teden kriza francoske vlade. Ko je šlo v parlamentu za zapupnico Chautempsovi vladi glede njene finančne politike, je nastal v parlamentu razkol, nakar so

socialistični ministri podali ostavko. Nato je predsednik vlade Chautemps takoj podal ostavko celotne vlade, ki jo je predsednik republike sprejel.

Po daljših posvetovanjih z voditelji strank je predsednik republike poveril mandat za sestavo nove vlade dosedanjemu finančnemu ministru Georgesu Bonnetu, ki ga smatrajo za glavnega povzročitelja vladne krize.

Bonnetova naloga je težavna in ni dosti upanja v uspeh. On je glavni nasprotnik devizne kontrole, ki jo zahtevajo socialisti in komunisti. Socialisti tudi zahtevajo obnovitev vlade ljudske fronte pod njihovim vodstvom. Zato smatrajo v parlamentarnih krogih, da se Bonnetu nikakor ne bo posrečila sestava nove vlade.

Dr. Milan Stojadinović

Ako se to zgodi, prihaja za sestavo vlade kot najresnejši kandidat zopet v poštev Leon Blum. Po mnenju parlamentarnih politikov obstojajo samo te-le tri možnosti:

1. Obnova vlade ljudske fronte pod vodstvom Leona Bluma ali Alberta Sarrauta, ki pripada radikalni stranki. Kombinacija s Sarrautom se zdi verjetnejša. 2. Vlada pod vodstvom Daladiera, ki bi se naslanjala na sedanjo vladno večino, razširjeno na zmerno skupino sredine. 3. Če se izkaže, da ni mogoče ohraniti ljudske fronte, potem pride v poštev samo koncentracijska vlada, v kateri bi sodelovala tudi desničarska skupina Flandina in Paula Reynauda.

Parlament je bil do sestave nove vlade odgoden. Francoska vladna kriza je seveda izzvala tudi nemir na borzah.

Na Daljnem Vzhodu

se položaj vedno bolj zastruje in dozoreva. Japonska vlada je kitajskemu poslaniku dostavila njegove potne liste s priporočilom, naj čimprej zapusti Tokio. To seveda pomeni prekinitev diplomatskih odnošajev, ki ji v takih razmerah more slediti samo vojna napoved.

Na bojiščih se boji nadaljujejo z vso srditostjo, vojna sreča pa se nasmehne zdaj tej, zdaj oni stranki. Po dvodnevni hudi bitki se je Ki-

tajcem zopet posrečilo zavzeti strateško važno mesto Cining, ki je s tem že četrtič menjalo posestnika. To mesto obvlada vso železniško progo proti Lunghaju, ki je važno kitajsko oporišče. Japonci skušajo z velikimi letalskimi napadi skrhati odpor Kitajcev in demoralizirati vojsko in kitajsko prebivalstvo. Včeraj je nad 100 japonskih letal bombardiralo južno Kitajsko, okrog 70 letal pa severno Kitajsko. Bombardiranje je povzročilo veliko škodo, ker so bombe razdejale tudi mnogo železniških mostov in s tem izzvale zastoj v železniškem prometu. Tudi Kitajci niso ostali dolžni in so njihova letala hudo bombardirala glavne japonske postojanke. Na Jangceju so kitajski letalci potopili štiri japonske vojne ladje.

Cete Zunanje Mongolije so začele te dni pohod proti Notranji Mongoliji. Veliki vojaški oddelki, ki so zelo moderno oboroženi, so prekorčili mejo in po kratki borbi s presenečenimi četami Notranje Mongolije zavzeli važno versko središče Palingmiao severno od Šujuana. Kakor znano je Notranja Mongolija na strani Japonske, dočim je Zunanja Mongolija pod vplivom Rusije in na strani Kitajske.

V Španiji

se boji pri Teruelu nadaljujejo. Franco je napel vse sile, da bi tu presekal fronto vladnih čet in razdelil vladno ozemlje s tem udarcem v dva dela, ki bi bila drug od drugega popolnoma ločena. Načrt se mu ni posrečil. Končnemu pritisku vladnih čet se je podpolkovnik Rey z vso teruelsko posadko predal zmagujočim vladnim četam. To je težak udarec za frankovce in njihove načrte.

V Madridu so pred kratkim odkrili fašistično zaroto. Policija je prijela 153 oseb, ki so pripadale fašistični organizaciji. Voditelje te organizacije je presenetila v hiši, kjer so se navadno sestajali. Organizacija je bila vojaška in je sestajala iz falangističnih enot in eskadro-

Goering

nov. Imela je poseben odsek Bele podpore, ki je imela nalogo zbirati denarna sredstva. Denar je bil namenjen osebam, ki so bile proglašene za sovražnike režima.

V podzemski tovarni orožja je nastala huda eksplozija, ki je baje zahtevala okrog 700 človeških žrtev. Točnih poročil o dogodku še ni.

Anglija—Francija—Nemčija

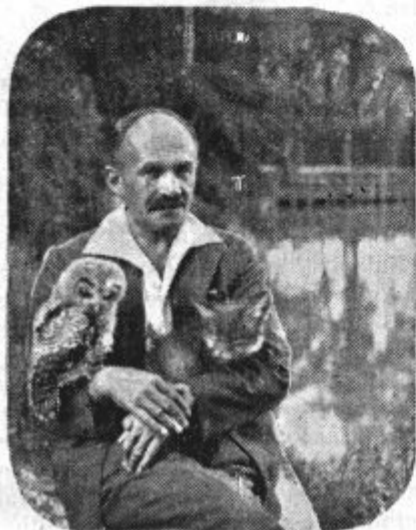
Angleški zunanji minister Eden bo izkoristil odmor, ki je nastal zaradi odgoditve zasedanja sveta Društva narodov, za to, da bo sestavil osnutek skupne francosko-angleške spomenice, v kateri bosta francoska in angleška vlada zavzeli svoje stališče k vsem vprašanjem, ki jih je načel Hitler o priliki razgovora z lordom Halifaxom. Obenem bosta poudarili svojo željo, da bi se razčistila vsa sporna vprašanja in doseglo plodno sodelovanje med vsemi tremi velesilami.

† Alfred Šerko

Zopet se je utrnila življenjska zvezda velikega slovenskega sinu in dr. Alfred Šerko je še poln moči omahnil v grob.

Pokojnega nam je dala — kakor že toliko največjih naših mož — slovensko podeželje. Rodil se je 16. julija 1879. v Cerknici. Po dovršenih gimnazijskih študijah v Ljubljani se je vpisal na modroslovno fakulteto dunajske univerze, kjer je postal doktor filozofije. Potlej je dovršil še študij na medicinski fakulteti in postal doktor medicine.

Zgodaj se je posvetil psihiatriji in je v tej panogi zdravniške vede izpopolnjeval svoje zna-

nje v Monakovem in pozneje na Dunaju. S svojo vztrajnostjo, nadarjenostjo in vestnostjo se je uvrstil med učenjake svetovnega slovesa. Kot tak je bil l. 1919. imenovan za rednega profesorja na medicinski fakulteti ljubljanske univerze in je odtlej posvetil vse svoje najboljše moči uspevanju te najvišje slovenske znanstvene ustanove.

Pokojnik, ki je napisal vrsto znanstvenih razprav, je bil kremenit značaj, borben, odkrit in hkratu izredno blag človek. Z ljubeznijo se je zavzemal za mladi zdravniški naraščaj, ki mu je bil povsod vzgleden vodnik. Bil je tudi šef nevrološkega oddelka ljubljanske bolnice, zdravnikom blag tovariš, bolnikom izvrsten zdravnik in tolažnik. Splošno je bila znana njegova velika ljubezen do prirode, prav posebej pa je proučeval življenje naših kač.

S pokojnim je izginil iz našega kulturnega osrčja markanten lik, človek-velikan, ki ga bomo dolgo pogrešali. Naj bi mu bilo dano, da bi moč njegovega genija obudila Slovincem mnogo nje vrednih naslednikov.

Bodi mož, ki je vse svoje življenje posvetil narodu in njegovi kulturi, ohranjen časten spomin, žalujočim pa veljaj naše iskreno, pristrčno sožalje!

Odkrišočna izjava

Najbolj odkrito je med vožnjo čez ocean spregovoril novinarjem poslanik Zedinjenih držav pri berlinski vladi Dodd. Dejal je, da se mu zdijo vsi napor državnikov za ohranitev miru brezuspešni. Kakor namreč kažejo vsakdanje skušnje, se ni človeštvo iz gorja zadnje svetovne vojne ničesar naučilo. — Menda so te, sicer mrke besede najbolj resnične, kar jih je v zadnjem času spregovoril kak diplomat.

Aretirani škofje

Z očitkom, da so sovražniki države, izdajalci, ovaduhi in saboterji, je ruska policija aretirala več pravoslavnih ruskih škofov. Med temi so: moskovski metropolit Vizarijon, metropolit Vitalj, nadškof Pitirim in škofje Purlevski, Vetluški in Maslevski. Po trditvah ruskih listov so aretirani agentje neke tročistične organizacije v inozemstvu, a v afero je baje zapleten tudi sedanji ruski patriarh Sergej.

Veliko izbiro oblačilnega blaga po nizkih cenah priporoča domača manufakturna trgovina

Janko Češnik

LINGARJEVA 1

Kmeteska mladina

IV. prosvetno organizatorični tečaj v Celju

Z žilavo vztrajnostjo ter resnim in nesebičnim delom, kar je v zadnjem času odlika organiziranih kmeteskih fantov in deklet, tako se gibljejo in delujejo posamezna društva kmeteskih fantov in deklet. Ponekod je korajža, pogum in trdna volja — lepi uspehi, po nekaterih nezmožnost — propadanje v vzgojnem in gospodarskem pogledu. Povsod tam, kjer društva kfid že obstajajo in delujejo, o mračnosti in zaostalosti ni sledov, tam že vstaja mladi kmeteski rod, ki koraka pripravljen in brez bojazni (tako za dušo in telo) v novo bodočnost...

Tako sliko običajno nudijo tudi udeleženci vsakoletnih prosvetno organizatoričnih tečajev. Na tridnevni tečaj, ki se je vršil v dneh 14., 15. in 16. januarja v Celju, so prispeli fantje iz raznih krajev. Z vso pazljivostjo so spremljali predavanja, ki so jim nudila najpoglavitejše smernice za vstop v življenje. Dnevno se je vršilo po pet predavanj. Organizacija, vodstvo društev, vedenje in nastop, govornišstvo, tisk in dopisništvo, ustroj občine, banovine in države, zgodovina naših prednikov, dolžnosti funkcionarjev, kmeteska ideja in kmeteski pokret — to so bili glavni predmeti, o katerih so predavali razen predsednika Zveze tov. Kronovška ter tajnika tov. Košmerlja še tov. Merslavič, tov. Turnšek, tov. Potočnik in dr. Po zaključku tečaja so udeleženci v obliki izpraševanja napravili pregled čez predelano učno snov ter končno dali vodstvu obljubo, da bodo vselej in povsod delali za dvig in slogo slovenske vasi.

Kakor bodo vsi ti, ki so absolvirali omenjeni tečaj, delali resnično za dvig in slogo slovenske vasi, tako bodo storila tudi dekleta, ki imajo tečaj v dneh 6., 7. in 8. februarja.

Ormož

V nedeljo, dne 9. januarja se je tukaj vršil 7. prosvetno organizatorični tečaj ptujskega Pododbora Zveze kmeteskih fantov in deklet, ki je prav dobro uspel in je bila udeležba zlasti od okoliških bližnjih društev dobra, dočim oddaljena vsled hude zime žal niso mogla v večjem številu sodelovati. Na tečaju so predavali tovariši: Ivan Kronovšek, Jakob Znidarič, Srečko Vitori in Joško Tomažič, poleg tega so si tečajniki ogledali tukajšnji sanatorij in njega naprave ob temeljiti razlagi in poskusih g. dr. O. Majeriča.

Fantje in dekleta so z zanimanjem sledili vsem izvajanjem, v vmesnih odmorih živo debatirali o obravnavani snovi in prilikah ter potrebnem delu. Po iskrenem tovariškem zaključku, ki je vse prehitro minil v najlepšem

razpoloženju, pa se poslovali navdušeni za novo delo na vasi, prepričani, da v slogi napredujemo in da v slogi končno zmagamo!

Poroke v naših vrstah

Te dni sta se poročila tovariš Franček Snajder iz Vitanja s tovarišico Anko Tomažičevo iz Vače vasi. Oba sta marljiva in čislana člana družine Kmeteskih fantov in deklet v Sv. Bolfenku. Mlademu paru tem potom iskreno čestitamo ter jima želimo v novem stanu obilo sreče in blagoslova.

Dopisi

Jz Stične

V petek 14. januarja t. l. smo pokopali v Stični g. Beršnjaka Antona, posestnika na Hudem in načelnika tukajšnje Hranilnice in posojilnice r. z. z. n. z. Pogreb je pokazal, da znamo Dolenjci počastiti zaslužnega javnega delavca, ki je vse svoje moči, znanje in izkustva uporabljal le v korist in napredek našega podeželja, našega kmeta. Ves čas svojega javnega delovanja je odločno in krepko stal na strani slovenskega kmeteskega gibanja, povsod in vsekdar je ne-

† Anton Beršnjak

sebično zagovarjal osamosvojitve kmetov. Hotel je videti jugoslovanskega kmeta samostojnega, prostega vseh onih tesnih spon, ki ga ovirajo v svobodnem razmahu v naši jugoslovanski zajednici. V tej težnji je ustanovil tukajšnjo Hranilnico in posojilnico, pomagal je vedno pri Društvu kmeteskih fantov in deklet, ustanovil je Sokolsko društvo v Ivančni gorici, kjer naj bi kmeteski živelj dobival prosvetno izobrazbo v duhu Tyrševih idej, kjer bi se naj kmeteski naraščaj utrjeval v jugoslovanski zavesti. Z njegovo smrtjo je zazijala velika vrzel v našem javnem naprednem življenju. Kot njegovi sodelavci pa obljublamo ob grobu, da bomo zvesto sledili njegovemu vzoru in nadaljevali njegovo započeto delo pri zbolšanju materialnega stanja našega kmeta kakor tudi pri duhovni vzgoji naraščaja v čistem jugoslovanskem duhu, v ljubezni do rodne grude in do pripadnosti velike slovanske družine. Naj spi večno spanje v zavesti, da je storil svojo dolžnost do svojega bližnjega — do našega kmeta!

Litija

Sadjarska in vrtnarska podružnica ima svoj občni zbor v nedeljo 23. januarja ob 9. uri pri šolarski maši v ljudski šoli.

Na dnevnem redu je tudi predavanje sreskega kmetijskega referenta g. Sušteršiča Franceta. Zato so vabljeni tudi sadjarji in vrtnarji nečlani.

Cenieni naročniki!

Da ne bo zamud, prosimo vsakogar, ki je prejel v Kmet. listu št. 49. priloženo položnico, da čimpreje poravnava naročnino za tekoče leto. Kdor pa ima kake zaostanke iz lanskega leta, ga naprošamo, da te nakaže skupno z naročnino za leto 1938.

Mlatič

Recept za gorenjskega kmeta

Oni dan sem bil na kmetskem tečaju v Kranju. Predaval je neki zadružni revizor iz Ljubljane. Pojasnjeval nam je o kmetskem knjigovodstvu, ki da ga kmet le premalo upošteva in da je samo to vzrok njegove revščine. Povedal nam je, da, ako bi mi točno vodili knjigovodstvo in zapisovali vse tiste firklce vina, ki ga spijemo v ponedeljkih v Kranju, ko je tam živinski in kramarski sejem, bi ob koncu leta točno videli, da je samo to krivo naše kmetske krize. Nadalje je poudarjal, da bi ob novem letu, čim bi kmet to ugotovil, takoj sklenil, da sploh vina niti ne pokusi več.

Na vprašanje mojega tovariša, kaj bi potem počel dolenski in štajerski kmet, je predavatelj odgovoril, da bi potem že gospodje poskrbeli, da se tisto vino konsumira, odnosno popije.

Nadalje nam je predavatelj omenil, da bi pri natančnem knjigovodstvu ugotovili, da moramo opustiti vse življenjske predmete, ki spadajo pod trošarino, to je: tobak, sladkor, kavo itd., tako da nam bi za hrano ostal še samo v oblicah krompir, seveda brez soli, vsa druga hrana pa je že v zvezi s kako trošarino.

in še nam je priporočal, da naj Gorenjci redimo več živine in da je to samo naša zanikrnost, da gonijo Hrvatje živino na naš trg v Kranj, dočim bi to živino mi Gorenjci sami lahko zredili, češ, da imamo največje in najlepše pašnike v vsej državi. Samo malomarnost gorenjskega kmeta je kriva, da tega noče izrabiti.

Mi kmetje smo predavatelju res hvaležni za tako dober recept, ki nam ga tudi ni preveč zasolil z ozirom na to, ker se mu kmetje smilimo in ker je moral predavanje nekoliko skrajšati zaradi nastale soparice v dvorani in hude kmetске soli.

Kitajska v borbi na Daljnem vzhodu

Velikanske borbe na Daljnem vzhodu zasleduje ves svet iz dneva v dan z nezmanjšano pozornostjo. Kitajska je v svojem odporu proti Japonski mogla izbrati samo pot, po kateri danes hodi. Kakor poroča v New Yorkskem listu »Asia« Herbert M. Brattu, čuti danes vsak Kitajec, da je položaj njegove domovine v borbi z Japonsko popolnoma jasen. Kitajska je danes samo žrtev militarizirane sosesde, ki ima za temelj svoje narodne politike gospodarsko in politično podjarmljenje Kitajske. Kitajci so miroljubni narod, ki nikogar ne ogrožajo, Japonci pa se v borbi proti njim bore hkratu proti vsem onim, ki proti japonski volji žive v vzhodni Aziji.

Japonske nezakonite akcije zadnjih let spremlja licemerstvo, potuhnjenost, zavijanje, potvarjanje in divjaštvo. Japonska je brez sramu gazila slovesno sprejete obveze. Njeni višji častniki so vedno zatrjevali, da Japonska ne čuti pohlepa po kitajskih tleh, njih vojaške operacije, ki so navadno sledile takim izjavam, pa so dokazovale vprav nasprotno.

Ped za pedjo zavzema Japonska kitajsko zemljo. Izkorišča in namenoma sama izzliva neznahtne incidente, kar je v današnjih nemoralnih razmerah seveda kaj lahko delo. Tako nastajajo krize, ki jih jemljejo Japonci za izgovor ob svojih napadih na kitajsko sosesdo.

Mandžurijo so leta 1931. Japonci zavzeli na tako izzivalen način, da je to moral spoznati ves svet. Nekaj Kitajcev je napadlo prav neznahten odsek železniške proge, Japoncem pa je bilo to že dovolj, da so tako rekoč čez noč zavzeli celo Mandžurijo. To se je zgodilo po natančno preiščenem načrtu. Bivši minister Stimson, nepristranski opazovalec dogodkov iz leta 1931., je v celoti potrdil kitajsko stališče. Po njegovem mnenju je in-

Samo to še rečem: Hvala Bogu, da se nam rodijo taki možje, ki nam z veliko laterno razsvetljujejo našo zapufano kmetsko zemljo in nam trobentajo, kako nam je treba živeti.

Hvaležni kmet.

Idejni razkroj

Afera okrog ustavitve vodilne katoliške leposlovne revije »Dom in svet«, ki naj bi letos obhajala 50letnico svojega obstoja, postaja vedno bolj zanimiva, kolikor bolj prodirajo izza kulis v javnost glasovi o pravem ozadju te bolne zadeve.

Skrajna je vsa javnost mislila, da je gospode okrog Katoliškega tiskovnega društva res tako razburil odkritosrčni članek profesorja Kocbeka o Španiji. Ker pa ni nič tako skrito, da bi ne postalo očito, je zdaj tudi tu prišla resnica na dan. »Dom in svet« se je moral — kakor večina slovenskega tiska — boriti z gmotnimi težavami, gospodje pa za take namene le neradi posegajo v svoje mošnjičke. Zato jim je prišel »pohujšljivi« članek kakor nalašč prav, da so lahko z »ogorčenjem« zadržali svoje mošnjičke in ugledno revijo za 50letnico — ubili!

To dejanje mora vzbuditi v vsakem poštem človeku občutek studa in odpora. Saj vendar vemo, da je bil prav »Dom in svet« tista zibel, iz katere so rastle v katoliških vrstah različni in uvaževani kulturni delavci, pisatelji, pesniki, esejisti, skratka vse, kar je slovenstvu dala takozvana »katoliška« struja. Že iz pijetete in spoštovanja do teh ljudi bi človek mislil, da bodo magnetje okrog KTD revijo še dalje vzdrževali.

Zdaj smo šele spoznali, da smo to gospodo previsoko cenili in preveč spoštovali. Njej ne gre za ideje Ni ji sveta lepa kulturna tradicija in prav malo ji je mar kulturno delo lastnih ljudi v petih desetletjih! Prvi rahli in za lase

privlečeni povod izkoristi za to, da se otrese denarnih dajatev in vrže lastne kulturne delavce kakor pritepenca na cesto!

Ta cinizem je tako gol in grd, tako amoralen in v svojem jedru tako podel, da nimamo zanj primerne izraza, priča nam pa o popolnem razkroju v nekaterih vrstah, kjer bi ga najmanj pričakovali. Ali res vlada v nekaterih središča taka tema, da jim ne sveti luč kulture, ki jo ustvarja neumrjoča in po božji podobi ustvarjena duša, temveč le žar momona?

To nizkotno spričevalo so si gospodje sami izstavili in naj se zato nikar ne razburjajo, če ga bodo morali v bodoče še večkrat gledati. Tudi narod namreč sodi po delih in ne po besedah.

Ob tem žalostnem poglavju nas veseli idealizem mladih, ki zdaj skušajo v lastnem krogu zbrati sredstva za obnovo revije. To je edino primeren odgovor ljudem, ki ga s svojim ravnanjem skoraj izsilijo v taki obliki.

Okrog spomenikov

Najboljši katoliški tednik in obenem generalno glasilo kmečke (ne kmetske) zveze (pri kateri nimajo kmetje za govoriti prav nič) je priobčil pretekli teden neke sorte seznam prispevkov oziroma darov, za postavitev spomenika lanske leto umrlemu knezoškofu Jegliču. Tam stoji zapisano, če prav razumem, da je darovala v ta namen ljubljanska mestna občina 100.000 dinarjev. Za tem sledi, da je darovala Mestna hranilnica ljubljanska 100.000 dinarjev. — Naprej se pa več nič ne bere — razen to, da prihajajo dan za dnem iz vse Slovenije številni darovi kot znak hvaležnosti velikemu vladiki Slovencev za neštevne dobrote, ki jih je dobilo (pa ne v denarju) slovensko ljudstvo. Kot dodatek pa stoji zapisano tudi to, kar je vsaj zame najvažnejše: »Vsakomur je že znano (oprostite,

svtom nankinške vlade je z uspehom in naglo napredovala.

Kitajci ne bodo nikdar priznali japonske okupacije v Mandžuriji in sosednih pokrajinah. Ta severna pokrajina, kjer je Japonska uspešno razvila svojo zastavo, pomeni za Kitajsko neodrešeno zemljo. Po skušnjah v letih 1931—1932 se je Kitajska z novim zanosom lotila okrepitve in modernizacije v svojih pokrajinah. Za to delo je v inozemstvu poslala tehnične in finančne pomoči. Kdor koli je v zadnjih letih obiskal Kitajsko, se je lahko na lastne oči prepričal, kako velikanski napredek je dosegla s svojimi prizadevanji v dobi zadnjih nekaj let.

Ta razvoj je Japonska gledala z zavistjo. Japonski tisk je pojasnjeval obiske tujih strokovnjakov in svetovalcev z vidnim nezadovoljstvom in sumničenjem. To pa ne morda zato, ker bi bila Kitajska v nevarnosti, da zaradi stikov z zapadnimi velesilami izgubi svojo samostojnost, ampak zato, ker je končno našla pot do gospodarske okrepitve in vojaške moči.

Japoncem so se torej podirali njihovi načrti. Z nevoljo so gledali izpopolnitev in industrializacijo Kitajske, prosvetni napredek njenega naroda, modernizacijo prometnih sredstev pa centralizacijo in okrepitev njenih vojnih sil. Zato je Japonska sklenila, da prekine ta razvoj. Pripeljala je svojo soldatesko, ki napada kitajske vojake in civiliste, divjaško podira hiše, tovarne, železnice in državna poslopja. Po načrtu ta soldateska bombardira železniške postaje, knjižnice, bolnice, obzovnišča in razne zasebne ustanove. Nikdar niso Japonci prizanašali civilnemu prebivalstvu. Streljanje s strojnimi na angleškega veleposlanika daleč za »fronto« te, doslej še vedno nenapovedane vojne zgovorno kaže, kako si zamišlja Japonska svoj »pouk« Kitajski! (Dalje prihodnjic.)

jaz tega nisem vedel, čeprav nisem v fari največje budalo), da bo ta spomenik nov velik, akademski dom, ki bo nosil njegovo ime in ki bo dajal okrog 200 katoliškim akademikom zdrava in cenena stanovanja itd.

Vprašal bi še marsikaj, pa naj to rajši ostane za drugič. Saj bom o tem spomeniku še pisal, ker zasluži izredno pozornost. Ali se vam ne zdi? Morda celo veste, zakaj?

★

Domači dogodki

× **Pri Sremski Mitrovici** so ledene plošče na Savi povzročile 100.000 din škode. Razbile so namreč pontonski most in voda je odplavila pontone. Devet so jih še srečno prestregli, šest pa jih je voda odnesla v Dunav.

× **Dva hajduka** sta v zadnjem času izvršila po raznih krajih Slavonije 14 večjih vlovov, ropov in tatvin. Bajce sta to neki Peter in Gjura Kasuma iz Splita, oba dobro oborožena in predrzna, da ljudje niso nikjer varni pred njima. Orožništvo vneto poizveduje za njima, prebivalci pa mu bodo brez dvoma hvaležni, če se mu kmalu posreči, da spravi oba nevarna »levičarja« — na varno.

× **V rudniku Kopaonik** v Srbiji sta dva rudarja na prvi praznik pravoslavnega božiča napadla slovenskega inženjerja Adolfa Pekarja, doma iz Jesenic. Z noži sta ga tako obklala, da je v bolnici po tridnevni mukah podlegel poškodbam. Rudarja so prijeli in zaprli, pokojnikovo truplo pa so prepeljali domov in ga na Jesenicah izročili materi zemlji.

× **Za popravilo zagrebške stolnice** je odobrila uprava savske banovine znesek din 800.000, kar je v teh časih stiske vsekakor precej pomemben znesek.

× **V Domžalah** je neko dekle, ki je pričakovala dete, v zmedenosti in strahu pred sramoto zadnjič ponoči, ko je bil zunaj oster mraz, odšla iz hiše, ko so jo popadle belečine, in v šupi dala življenje nezakonskemu otroku. Golega ga je skrila v step slame in šla nazaj v hišo. Zjutraj je dekletov brat slišal nesrečnega mladega zemljana jokati. Našel ga je v slami in ga odnesel

v hišo, kjer mu je dekletova mati s skrbno nego rešila življenje. Vprašamo le, kdo je kriv take srčne surovosti, ki včasih tako silovito bruhne na dan po naših vaseh? Kajti bolj kakor zbegano in preplašeno dekle, ki je v trenutku težav storilo napačen korak, je vreden graje, obsodbe in najhujše kazni tisti, kdor ljudi tako vzgaja in jih s tem zahrbtno in neusmiljeno goni v sramoto, zločin in propast!

× **Trije tihotapci** zmrznili. Skupina tihotapcev tobaka je krenila oni dan iz vasi Divolje-Brdo proti Sarajevu. Na Bjelašnici jih je pa zalotil strahovit snežni metež. Med tihotapci so bili tudi Stanko Meržan, njegov brat Mato, Mehmed Klajić in Ahmed Čolaković. Kar je orkan vrgel Mato Meržana v 200 m globok prepad, drugi udarec je pa pahnil ostale tri v 500 globok prepad. Meržan se je rešil, njegovi trije tovariši so pa zmrznili v prepadu.

× **Blizu Bjelovara** je bil na begu ubit nevarni ropar Stevan Bikanac. Lani v decembru je umoril starko Bako Jakšinovo in ji odnesel 30 tisoč dinarjev. Rekel je orožnikom, da jim bo pokazal, kam je poskril naropane predmete. Ko so ga peljali okrog po vaseh, je izrabil priložnost in pobegnil. Orožniki so seveda za ubežnikom streljali in ga smrtno zadeli. Tako je ropar Bikanac s smrtjo ušel sodbi in obsodbi, trije njegovi pajdaši pa čakajo plačila.

× **Vlak povozil 72letnega starca**. Na železniški progi pri Senti je prišel pod vlak Vinko Here, star 72 let. Nesreča se je pripetila v torek ponoči. Starac je šel čez progo, pa ni slišal prihajajočega vlaka. Nesrečneža je vlak tako razmesaril, da je bil takoj mrtev.

× **V Zagorju** se je nedavno smrtno ponesrečil rudniški žagar Ivan Gantar. Zgrabila ga je transmisija motorja. Gonilna sila ga je tako vrtela okrog, da je končno nag in ves pobit obležal kraj motorja. Vso obleko je med vrtenjem strgalo z njega. Kmalu po prevozu v ljubljansko bolnico je siromak dofrpel, ostal pa je do zadnjega diha pri zavesti. Pokojnik je bil vzoren delavec, blag in skrben družinski oče ter značajan in pošten naprednjak. Truplo so prepeljali v Zagorje in ga na tamošnjem pokopališču položili k večnemu počitku. Bodi blagemu pokojniku ohranjen časten spomin! Zalujočim svojem izrekamo iskreno sožalje!

× **V Gornji Radgoni** so trije roparji vdrti v hišo posestnika, trgovca in gostilničarja in nakradli gotovine ter raznega manufakturnega blaga za dobrih 15.000 dinarjev. Potem so jo brez sledu odkurili v noč.

× **Pod zaščito** je bilo do konca lanskega leta v naši državi 326 denarnih zavodov, pri čemer pa niso še niti vračunane kreditne zadruge.

× **Nad Ročinjem** se je pri delu za jez električne centrale smrtno ponesrečil v Podselih 24-letni delavec Ciril Kumar iz Zg. Lokavca. Pri pogrezanju zvona v globoko strugo Soče je omahnil z 20 metrov visoke skale v mrzle valove in izginil v globini. Našli so ga šele drugo jutro. Pokojni se je bil pred kratkim vrnil iz Abesinije, kjer je srečno prestal vse napore in nevarnosti, zdaj pa ga je na domačih tleh tako nenadoma dohitela smrt. To je pri delih za podzemsko električno centralo ob Soči nad Ročinjem že četrti smrtna žrtev.

× **Dve družini**, ena v Prijakovcih pri Banji Luki, druga v Koretici pri Bosanskem Novem sta vsaka v svoji hiši zaradi hudega mraza zakurili v peči. Iz peči so uhajali plini in so se čez noč skoraj vsa člani obeh družin zastrupili. V Prijakovcih je zadela taka nesreča družino Šukala, kjer je ostal živa samo žena, v Koretici pa je popolnoma izumrla na tako tragičen način družina kmeta Laze Janjiča z gospodarjem vred.

× **V Stari Loki** je ondan neki avtobus nevarno povozil 40letnega posestnika Petra Karlina iz Virloga. Karlin je dobil hude notranje poškodbe in so ga v nevarnem stanju prepeljali v ljubljansko bolnico. Nesrečo je zakrivila polemica na cesti.

× **Z dvigalom** se je odpeljal v smrt 70letni Josip Hoch, ravnatelj ljudske šole iz Pečuha. Prišel je v Zagreb obiskat svojo hčerko. V hotelu »Milinov« je stopil v dvigalo, kjer ga je zadela kap in je že med vožnjo z dvigalom umrl.

× **V Dalmaciji** je mraz zlasti vrtnarjem povzročil obilo škode. Tako je v samem Splitu uničil okrog šest sto tisoč nageljnov in drugih cvetnih rastlin, ki bi sicer vrtnarjem dale prav lepe dohodke. Celotno izgubo dalmatinskih vrtnarjev zaradi mraza cenijo na poldrug milijon dinarjev.

× **V Cirkoveh na Dravskem polju** je padel raz peč 2letni Tekavčičev Martin. Zaradi neke kostne bolezni je otrok moral ležati na toplem. Ko je mati imela opravka zunaj, je bolehn otrok tako nesrečno kobacal, da je zdrknil raz peč in obležal mrtev na tleh.

× **Hripa** je zadnje čase močno razširjena. Širjenje bolezni še zlasti pospešuje vlažno vreme. Ako se človek pravočasno ne pazi, nastopijo komplikacije in se zlasti rada pridruži pljučnica. V Mariboru in okolici je bilo letos že več takih primerov, ki so se končali s smrtjo. Varujte se torej prehlada, če se pa kljub temu prehladite, se zdravite koj v začetku. Po toči zvoniti je prepoznó.

× **V okolici Mokronoga** so se letos pojavili volkovi, ki povzročajo ljudem precej strahu. Dolej sicer še niso napadli nobenega človeka, vendar se lovci pripravljajo za pogon na volkove. Mogoče je pa tudi, da bo zavoljo sedanjega top-

Laneno olje, firnež, barve, lake, kit, lan, tropine

ter vse v to stroko spadajoče blago prvovrstne kakovosti po solidnih cenah in točni postrežbi, najugodneje kupite pri domačem podjetju

MEDIĆ - ZANKL

tovarna olja, lakov in barv

družba z omejeno zavezo, lastnik Franjo Medić

Centrala v Ljubliani, podružnice v Mariboru in Novem Sadu
Tovarne v Ljubliani, Medvodah in Domžalah

TISKOVINE vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, Gregorčičeva ul. 23

TELEFON STEV. 25-52

Največji slovenski denarni zavod

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

ima lastnih rezerv okoli
din 25.000.000.—.

Prirastek novih vlog v decembru 1937
din 5.300.000.—.

Prirastek novih vlog od 1.—17. jan. 1938
din 7.200.000.—.

Nove in oproščene vloge v skupnem znesku din 205.500.000.— so vsak čas razpoložljive.

Za vse obveze hranilnice jamči
Mestna občina ljubljanska

lejšega vremena zverjad sama zavila kam drugam in bo kraj spet rešen morečega strahu.

× **Po Popovem polju** v Hercegovini so morale strupene kače zaradi povodnji iz svojih lukenj in skrivališč. Ker je koj za povodnijo pritisnil hlad mraz, je mnogo kač zmrznilo in leže zdaj povsod po pokrajini. Tako je mraz te predele Hercegovine v veliki meri rešil strupene kače glazni.

× **V Glavi vasi** so fantje na ledu napravili vrtiljak. Zabili so v led kolec, nanj pa položili lesen drog. Na vsakem koncu droga so bile privezane sani. Ko so drog vrteli okrog kolca, so v krogu polzele sani po gladkem ledu. S to igro se je zabaval tudi 24 letni Alojz Marinič. Nekaj časa je poganjal vrtiljak, ko pa je hotel oditi, so ga drveče sani spodnesle. Pri tem je tako nesrečno padel vznak, da si je razbil lobanjo in obležal mrtev.

Prijave za znižanje dopolnilnega davka k zemljarini

Dopolnilni davek k zemljarini se zniža samo pod temi pogoji:

da se davčni zavezanec bavi samo s kmetijstvom,

da obdeluje svoje posestvo sam ali s člani svoje rodbine,

da šteje rodbina takega davčnega zavezanca več kot 5 članov,

da dopolnilni davek k zemljarini ne presega 5000 din in

da predloži v odrejenem roku prijavo na predpisani tiskovini.

V smislu omenjenega zakona se ne smatra za člana hišne zajednice:

osebe, ki so stalno odsotne. Za stalno odsotne pa se ne smatrajo osebe, ki odslužujejo vojaški rok, ki se šolajo, uče obrta, zdravijo in slično;

osebe, ki se bavijo poleg kmetijstva z industrijo, trgovino ali kakim drugim poslom, ki se zanj plačuje pridobnina,

osebe, ki so v javni ali privatni službi, žene in otroci oseb, omenjenih v toč. 2 in 3, domača služinčad in nameščenci.

Davčni zavezanci, ki imajo pravico do znižanja, morajo vložiti prijave na predpisanih obrazcih do 31. januarja 1938. Prijave, ki se bodo vložile po tem roku v naslednjih 15 dneh, se ne bodo upoštevale, če se ta zakasnitev ne bo obnem z vloženo prijavo s posebno tehtnimi razlogi opravičila, pozneje vložene se ne bodo obravnavale.

Prijave se morajo vložiti pri pristojni občini na predpisani tiskovini, ki se dobi istotam. Vložiti mora prijavo zavezanec zemljarine sam ali pa njegov zastopnik, ki pa mora prijaviti priložiti tozadevno pooblastilo.

Na zahtevo davčnega zavezanca izpolni prijavo tudi občina po prosilčevi napovedi.

Za resničnost števila članov hišne zajednice, kakor tudi podatkov po točkah 1 do 5 odgovorna, razen davčnega zavezanca tudi občinska oblast.

Živinski sejmi

Na zadnjem živinskem sejmju v Kočevju so bile tele cene: voli I. vrste 6 din za kg žive teže, II. vrste 5 din, III. vrste 4'50 din; telice I. vrste 6 din, II. vrste 5 din, III. vrste 4'50 din; krave I. vrste 5 din, II. vrste 4 din, III. vrste 2 din; teleta I. vrste 8 din, II. vrste 6'50 din; prašiči špeharji 9 din, pršutarji 7'50 din. Kupčija srednja.

Sejmi

24. januarja: v Središču;

25. januarja: v Ormožu, Mariboru, Koprivnici-Veliki Dol, Slovenjem Gradcu, Dolnji Lendavi, Blagoviči pri Kamniku, Radečah pri Zidanem mostu;

26. januarja: Celju, Ptuj, Trbovljah;

27. januarja Turnišču;

28. januarja: Mariboru;

29. januarja: Brežicah, Celju, Trbovljah, Rajhenburgu.

Važnejša radio predavanja

Nedelja, dne 23. januarja. 17.00: Slinovka in parkljevka — 19.30: Sv. Sava prvi duhovnik, prosvetitelj in državnik.

Ponedeljek, dne 24. januarja. 18.00: Zle tvorbe — 19.30: O Ivanu Gunduliču.

Torek, dne 25. januarja. 18.40: Judovska duševnost.

Sreda, dne 26. januarja. 18.40: Industrija premoga v Sloveniji — 19.30: Naš nekdanje šolstvo.

Petek, dne 28. januarja. 11.00: Kraški pojavi — 18.00: Ali sme tudi mati govoriti o vzgoji.

Sobota, dne 29. januarja. 17.40: Položaj obrtništva v Sloveniji — 18.40: O smereh racionalnega gozdnega gospodarstva

Žrebanje tobačnih srečk

Pri žrebanju, ki se je vršilo dne 15. t. m., so bile amortizirane naslednje serije:

162	331	423	500	613	676	784	1007	1085
1103	1125	1267	1272	1279	1285	1342	1384	1444
1785	1956	2085	2123	2634	2667	3097	3498	3623
3663	3680	3714	3791	3963	4197	4267	4381	4701
4761	4965	5240	5339	5429	5480	5487	5640	5662
5736	5808	5914	6078	6148	6465	6765	6794	7017
7145	7437	7566	7574	7667	7986	8549	8560	9081
9351	9417	9536	9620	9852	9869	9998		

Večje dobitke so zadele: serija 2218 št. 12 100.000 din, serija 742 št. 55 2500 din, serija 137 št. 17 500 din, serija 4518 št. 31 500 din.

Po 100 din so zadele: serija 7 št. 91, serija 136 št. 86, serija 2112 št. 33, serija 2253 št. 45, serija 3045 št. 29, serija 3050 št. 84, serija 4049 št. 52, serija 4149 št. 32, serija 4399 št. 42, serija 4626 št. 79, serija 4949 št. 46, serija 5452 št. 14, serija 5618 št. 97, serija 5689 št. 39 in serija 8209 št. 19.

Po 50 din so zadele: serija 912 št. 76, serija 1702 št. 34, serija 3518 št. 79, serija 3626 št. 1, serija 5739 št. 47, serija 6167 št. 89, serija 7545 št. 50, serija 7776 št. 59, serija 8501 št. 87 in serija 9982 št. 12.

Kmetijski hranilni in posojilni dom

reg. zadr. z neomejeno zavezo **v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 1**

Telefon št. 28-47 Rač. pošt. hran. št. 14.257 Brzjavlj: Kmetiskidom

Račun pri Narodni banki

Eskontuje menice

Daje kratko-
ročna posojila

Izvršuje
ostale denarne posle

Zaupajte denar domačemu zavodu!

Nove vloge
vsak čas razpoložljive obrestuje
po 4%
vloge proti odpovedi — 5%
Za vse vloge nudi popolno varnost
Otvorja tekoče račune

»Naš čaj« mešanica domačih čajnih rastlin!

Najboljši nadomestek za inozemske čaje!

Po odobrenju ministrstva socialne politike in narodnega zdravja v Beogradu z dne 11. maja 1935. S. br. 14.004

Naprodaj pri:

Kmetijski družbi r. z. z o. z.
v Ljubljani

EKONOM

r. z. z o. z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7
(v lastni hiši) Telefon interurban 25-06

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. Mlevske izdelke: pšenični zdrob, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kaša. Poljske pridelke: krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. Stalna zaloge vseh umetnih gnojil (trud, superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žlindre, nitrofoskala, apnenega dušika, žilskega solitra itd.), cementa in drugo glavno zastopstvo za Slovenijo opekarne Illovaec, Karlovac, za vse vrste zidne in strešne opeke.